

som gaar fra Floden Kobre til Rio Volta, skyldes dog Portugiserne. Her findes, eller rettere sagt fandtes, meget Guld, hvilket derimod ikke var Tilfældet paa de andre Dele af Kysten, f. Ex. i Sierra Leone, skjønt der vist nok ogsaa her er drevet Handel om Guld, men kun om det, der kom fra det indre Land. Ved El Mina dreves Guldhandelen i saa stort Omfang, at Portugiserne ikke vilde aabne deres Pakhuse, med mindre der paa een Gang bragtes 400 Unzer Guld (o: 30,000 Kr.)*). En dansk General paa Kysten havde en i Bjærget Tafu udvundet „Guldstang“, som vejede 163 Unzer, og naar Negerkvinderne gik til Dans, havde de ofte 200 Unzer Guld, Mændene stundum endog 300 Unzer paa sig som Prydelser. Selv af det Gulvsand, som fejedes ud af de danske Forter, kunde gamle Negerkvinder med Fordel vaske Guld**). Blandt de indre guldtrige Lande nævnedes Gaman, Diakara og Vassava, men i andre vandtes Guldet derimod kun ved Handel. Asjanti har en Flod, hvor i sin Tid 8—10,000 Slaver to Maaneder af Aaret vaskede Guld. De engelske Tropper, som 1874 drog mod Kumassi, Hovedstaden i Asjantiriget, traf paa talrige Skakter i Flodernes Alluvier. Ofte var der saa mange, at de hindrede Fremrykningen, og alle Officererne erklære, at Guldsmængden endnu ikke var ringe***). Hvilken Vigtighed Guldudførselen fra Guineakysten har haft, ses deraf, at Engelskmændene imellem 1832—34 aarlig i Gjennemsnit udførte fra Sierra Leone 1 $\frac{1}{3}$ Mill. Kr., og hele Guldudførselen til England fra de britiske Besiddelser paa disse Kyster lige fra Senegal til Angola var den Gang omtr.

*) Alm. Historie over Rejser til Lands og Vands. V. B., 157.

***) Rømer: Nachrichten von der Küste Guinea, 1769, 151.

***) Glover i *Proceed. Roy. Geogr. Soc.* 1874, XVIII., 290.

48,000 Unzer (over 3 $\frac{1}{2}$ Mill. Kr.)*). Den aarlige Guldudførsel til alle Lande fra Guldkysten ansloges 1846 til 100,000 Unzer (7 Mill. Kr.). Indtil 1874 var Udførselen af Guld fra Sierra Leone og Guldkysten vaklende og ganske afhængig af Forholdet til Asjantierne. I Decenniet 1854—63 naaede Sierra Leone sit Maximum i 1860 med 800,000 Kr. og Guldkysten sit i 1861 med 1 $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Hele Udførselen nu til Dags kan ikke anslaaes højere end 1 $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. — Øst for Nigieren kjendes ingen Guldlejer. Som Mønt bruges her den indførte Maria Theresiadaler, sjældnere den spanske Daler, Kurdien eller Penge-muslingen (2500 paa en M.-Th. Daler), Bomuldsskjorter, Stykker af Bomuldstøj eller Salt, hvilket vidner om, at Guldet ikke er kendt her. Ved Sydafrikas Vestkyst i de portugisiske Besiddelser træffes ogsaa Guld, men de derværende Lejer ere kun lidet kendte; de forekomme især i Angola.

Af ovenstaaende Oversigt over Guldlejerne i de Lande, hvorfra man i den herodotiske Oldtid især hentede Guldet, fremgaar det, at saa vel Asien som Afrika ere meget rige paa Guldlejer, at mange af disse vel endnu ikke ere udtømte (Gjenoptagelsen af den sibiriske Guld-drift vil først senere blive omtalt); men at Driften dog paa de fleste Steder er gaaet tilbage, og i ethvert Tilfælde kun kan drives af Evropæere med Udsigt til større Udbytte, naar de energiske Fremgangsmaader tages til Hjælp, som i de senere Aar ere komne i Brug i Californien, og hvorved umaadelige Masser af guldholdig Jord kunne udvaskes i forholdsvis kort Tid. At imidlertid Forholdene paa mange af de Steder, hvor den gamle Verdens Guldlejer findes, slet ikke egne sig for disse Fremgangsmaader, maa vistnok anses for afgjort.

*) L. F. Rømer: Nachrichten von der Küste Guinea, 21 og 231.

Kulien i Hongkong,

af Emil Hansen i Newcastle.

For den fremmede, som første Gang kommer til den store prægtige, amphitheatralisk liggende By Victoria paa Nordsiden af den 32 Mile store Ø Hongkong, bliver Hovedindtrykket en Følelse af Beundring for det engelske Kolonisationssystem, som uden Tvivl her har gennemgaaet en af de vanskeligste Prøver, i det der af en øde, næsten utilgængelig Klippeø med et usselt, kinesisk Fiskerleje

er frembragt en blomstrende Koloni, et af Midtpunkterne for den uhyre kinesisk-evropæiske Handel og en By af Paladser med prægtige Haver og Anlæg, — og alt dette kun i Løbet af nogle og tyve Aar. Har man opholdt sig nogen Tid paa dette Sted, og er man daglig i Stand til at iagttage de indfødtes store Dygtighed, Flid og Ihærdighed, fatter man bedre, hvorledes det har været

Engelskmændene muligt at udføre et saa stort Arbejde i forholdsvis kort Tid. Det kan have sin Interesse i nogle faa Træk at henlede Opmærksomheden paa den laveste Klasse af disse indfødte, nemlig den i Almindelighed fattige, usle og foragtede, men tillige ogsaa uundværlige kinesiske Kuli.

Allerede ved Landingen, hvor Hundreder af kinesiske Færgebaade, de saakaldte Sampaner, omringe Damperen, stifter den rejsende Bekjendtskab med, hvad jeg vil kalde Kulien til Søes eller Sampanmanden. Denne lever om Bord i den lille Baad med hele sin Familie, Børnene sødes deri, voxer op, og maa allerede fra helt smaa af hjælpe med til at ro. Af Sampaner findes der Tusender, Hongkongs Red er formelig opfyldt af dem, man ser dem styre i alle Retninger og forbavses over, at der sjælden eller aldrig sker Ulykker imellem den Masse Sejlere og de kommende og gaaende Dampere, der stadig afløse hverandre. Sampanen ros ved Hjælp af lange brede Aarer, fastbundne til Opstandere af Bambus; man kommer hurtig og sikkert af Sted, hvorfor denne Befordring ogsaa bruges overmaade meget, saa vel af Evropererne som af Kineserne. Kommer man nu i Land, er der ved hvert Landingssted Hundreder af Kulier med deres „sedan chairs“ (en lille magelig Stol af Bambus med Tag over, hvilende paa to lange Træstænger); Tummelen og Støjen af disse Mennesker er forfærdelig, i det alle skriger i Munden paa hverandre for at anbefale deres Befordringer. Disse „chairs“ ere absolut nødvendige for Hongkongs Befolkning baade af Hensyn til Vejrlaget og til Byens Beliggenhed langs Bjærgets Sider, hvorved de fleste af Gaderne ere meget stejle og ikke farbare for Vogne. Det er interessant, især i Førstningen at gjøre Ture i „chairs“; i Reglen bruges kun 2 Kulier, men paa længere Expeditioner kræves der 4. Kuliernes Hurtighed og Utrættelighed er beundringsværdig; jeg har saaledes ofte ladet mig bære fra Victoria til Deep-water-bay, en Bugt paa Sydsiden af Øen, hvor det store nordiske Telegrafselskabs Kabel er landet; skjønt dette Sted ligger henved 2½ danske Mile fra Byen og skjønt Vejen fører over adskillige Bjærg højder, tilbagelagdes den i kun 2 Timer. Efter nogle Timers Ophold transporterede mine Kulier mig tilbage til Victoria paa samme Maade og med lignende Hurtighed. Det er sjældent, at Chair-Kulierne forstaa engelsk; vil man til højre eller til venstre, slaar man med Haanden eller Stokken paa den paagjældende Side af Bærestolen; hurtig betegnes ved „chop-chop“, langsomt ved „man-man“ og holdt eller stop ved „song“. Befordringen er meget billig; thi for en enkelt Tur i Byen betales kun 35 Øre, Bevægelsen for den siddende er behagelig og kun lidt søvndyssende, naar det er me-

get varmt. Er man flere sammen, som ønske Befordring, er det yderst komisk at se, med hvilken Iver alle Kulierne søge at faa den mindste eller letteste af Selskabet at bære. Chair-Institutionen sysselsætter Tusender af Haandværkere og Kulier.

Hovedpladsen for Hongkong Kulierne er den lange Gade, som løber langs Havnen, hvor alle de største Pakhuse findes og hvor Skibene losse og lade; den Tummel, Travlhed og Skrigen, som findes her, gjør man sig ingen Ide om, naar man ej har set det. Her vækker Kulierne den fremmedes yderligere Beundring; thi tager man Hensyn til Vejrlaget og den højst tarvelige Levemaade, er det virkelig forbavsende at se, hvad Arbejde de yde. De gaa gjerne to og to sammen med en tyk Bambusstang over de nøgne Skuldre, hvorpaa de bære de tunge Bomulds- og Opiumsballer, Kaffe- og Rissække, Jærnvarer, ja undertiden hele Isblokke, naar Isskibene fra Boston komme til Hongkong.*) Alt Arbejdet udføre Kulierne leende og snakkende og dertil svedende ganske umaadeligt, saa at de stadig glinse over hele Kroppen. Deres Paaklædning bestaar kun i et Par Benklæder, som ikke engang naa til Knæerne; Haarpisken, Kinesernes Stolthed, er, for ikke at genere, snoet flere Gange om Hovedet. Trods den magre Føde, som især bestaar af Ris og andre Vegetabilier, er det i Reglen store kraftige og stærkt byggede Folk. Foruden disse Kulier findes der mange andre, der bruges f. Ex. til Vejarbejder og til Opførelse af de store paladslignende Bygninger. Til disse sidste opstilles Stilladser af tykke Bambusrør med en svimlende Højde og uden Anbringelse af et eneste Søm; alt sammenbindes ved Hjælp af et Slags Tov, der er snoet af Bomuldstrævler, og desuagtet er dette Stillads saa sikkert, at der næsten aldrig forekommer Ulykkestilfælde. Endelig er en stor Mængde Kulier sysselsat i Evroperernes og de mere velhavende Kineseres Huse, de saakaldte „house-cooles“, som for en yderst ringe Løn maa udføre det grove og mest anstrængende Arbejde.

Af det foregaaende vil man fatte, hvilken Nytte Evropererne have af denne arbejdsomme og fordringsløse Menneskerace; men for at være retfærdig maa man ogsaa omtale Kuliens Skyggesider. Naar man kjender lidt til Kineserne, véd man, hvor let han tager et Tyveri, ja endog et Mord paa sin Samvittighed og derfor har Hong-

*) Disse rumme fra 800 til 1000 Tons Is og komme uden synderlig Tab til Bestemmelsesstedet, hvorimod der ved Udlosningen i den stærke Varme tabes fra 12 til 15 pCt.

kong indtil de sidste Tider ikke sjælden været Skuepladsen for mange Forbrydelser. Det traf undertiden, at Mord blev udøvede ved Nattetid i Sampanerne, i Særdeleshed paa halvberusede Søfolk, som vilde lade sig sætte ud til deres Skibe, og ikke faa af de røverske Overfald, hvorfor Farvandet indtil de sidste Aar var saa berygtet, udgik fra Hongkong. Hovedgrunden hertil laa i den lette Forbindelse med Kanton og det øvrige Fastland, hvorved Tilstrømningen af fremmede Kinesere var og endnu er meget stor. Forbryderen véd godt, at er han kun lykkelig og vel paa Fastlandet, kan ingen naa eller straffe ham. Det var almindeligt at gaa til Hongkong som Kuli og at udspejde, naar rigt ladede Handelsskibe stak i Søen, for senere, sammen med Kammeraterne, som havde deres Tilhold paa en af Øerne i Nærheden, at kunne overfalde og udplyndre saadanne Skibe. Endnu under mit Ophold i Hongkong 1871, blev et stor spansk Skib fuldstændig plyndret af Sørøvere under Vindstille tæt uden for Øen. Om Kuliens Falskhed og Dristighed vil jeg endnu meddele et Par Smaatræk.

En velhavende engelsk Kjøbmand vilde efter et længere Ophold i Hongkong rejse hjem til London, men fandtes til stor Forfærdelse myrdet i sin Seng samme Dag, som Postdamperen skulde afgaa. Hans kinesiske Kuli var forsvunden og med ham et Beløb af 300 Dollars, som den afdøde, uforsigtig nok, havde haft liggende paa et Bord i Sovekamret. Mordet vakte den største Opsigt i Byen, og en stor Belønning blev udlovet til den, der kunde bidrage til Morderens Paagribelse. Efter nogen Tids Forløb meldte der sig en ældre Kineserinde, som oplyste, at den bortrømte Kuli opholdt sig paa en af de mange smaa Øer i Nærheden af Hongkong. Regeringen udsendte en Kanonbaad, tog Konen med om Bord, og det lykkedes at fange Forbryderen, som boede dér skjult i et Fiskerleje. Han tilstod sin Misgjerning og blev kort efter hængt. Angiversken var — hans egen

Moder; hun havde ikke kunnet modstaa den udlovede store Pengebelønning.

For en halv Snæs Aar siden blev en engelsk Bark tæt uden for Hongkong overfalden af Sørøvere; Kaptajnen paa Barken havde sin unge Hustru om Bord. Efter en kort Modstand blev Skibet taget og Anføreren for Sørøverne forlangte af Kaptajnen at faa at vide, om der var Opium om Bord, hvortil svaredes „nej“. Skibet blev nu undersøgt og der fandtes heller ingen Opium; men ikke des mindre gik Anføreren kort efter ned i Kabytten, hvor Kaptajnen sad ved Siden af sin Hustru og dræbte ham ved et Pistolskud. Sørøverne forlode nu Skibet og Styrmanden førte det tilbage til Hongkong, hvor der blev taget Søforklaring. En Dag, da Kaptajnens Enke spaserede paa Queensroad, Hovedgaden i Victoria, møder hun til sin Forbavselse paa Gaden sin Mands Morder, klædt som Kuli, og det lykkedes hende ved Hjælp af en Politimand at faa ham arresteret. Efter denne Anklage kunde Kineseren dog ikke dømmes skyldig og Chefen for Politiet fandt derfor paa at anstille en interessant Prøve, i det han lod samtlige kinesiske Fanger, henved 200, alle ens klædte i den afstikkende gule og graa Fangedragt forestille for den ulykkelige Enke. Denne udpegede, uagtet det vanskelige i overhovedet at skjelne Kineserne fra hverandre, imidlertid strax den rette Gjærningsmand, hvilket blev anset som fuldgyldigt Vidnesbyrd imod ham.

Disse Exempler ere kun nævnte for at godtgjøre hvor vanskeligt det tidligere var at holde Kontrol med Ind- og Udvandrerne, og hvor nødvendigt det er at holde Kineserne, som overfor Engelskmændene have en saa umaadelig numerisk Overvægt, under strængt Tilsyn. Isser af denne Grund er saa vel Garnisonen som ogsaa Politistyrken Aar for Aar blevet forøget, og der er i den sidste Tid truffet saa kloge og virksomme Foranstaltninger, at den lovlige Orden baade til Lands og til Vands nu yderst sjælden bliver overtraadt eller forstyrret.